

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Nareda polovica.

Izlazi svakog utorka i petka s pedeset.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Pretpлата za poltarinoma stoji: 12 K u obće; 6 K za seljaka na godinu ili K 6 — odu. 3 — na pol godine.

Isvan carovine više poltarinoma plaća i utičuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Glaska br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svrta svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Oglaš. propozicija ist. tiskara i računava se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.
 Novci za predbrojbe, oglaš. ist. lista se naplatuju ili potpisničkom pošt. Redovnice u Beču na administraciju lista u Puli.
 Kod naručbe važi točno označiti ime, prezime i najbliža pošta predbrojnika.
 Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravništva u stvarnom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čakavog računa br. 247.449
 Telefon listare broj 38.

Odgovorni urednik i izdavačelj Šćepo Givić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Prosvjed - molba.

Političko društvo „Edinost“ za Primorje, sa sjelom u Trstu, od poslalo je dne 5. t. mj. u poslu za zavod sv. Jeronima u Rimu, sljedeći brzoglasni prosvjed-molbu:

„Njegovoj preuzvišenosti gosp. ministru izvanjskih posala grafu Goluchowskomu Beč.

Ogorčeni smo čitali viest o razbojničkoj za prosvjetljenu državu sramotnoj provali u zavod sv. Jeronima u Rimu.

Primorski Slaveni teško uvrijeđeni mole i očekuju bezodvlačnu pomoć na zaštitu posjeda pod austrijskim protektoratom nalazećega se zavoga i na zaštitu ugleda naše monarhije.

Političko društvo „Edinost“.

Br. Ferde Černe, Matko Mandić, tajnik, predsjednik.

Hrvatski kolegij „Sv. Jeronima“ u Rimu.

(Nastavak.)

Pošto je poslije povraćen mir, razpravljalo se ponovno i češće također o obnovi kolegija; i to se opet uredilo g. 1864., kad je nekoliko mladića, da se dadu na filozofske i teološke discipline, primljeno u Jeronimski zavod i njihov zbor je nazvan po sv. Cirilu i Metodiju, zaštitnicima Slavena. Ali taj zavod nije trajao više od 7 godina; god. 1871. bio je naime ukinut. A ni kasnije nije imao sretniji udes kolegij, koji je opet g. 1884. osnovan, određen jedino za svećenike, da se dublje usavršuju u znanosti i u pobožnosti.

PODLISTAK

S kojih razloga gube mnoga djeca volju za nauku, a po dovršetku nar. škole zanemare knjigu i daljnju nabrazbu. Kako da se tome doskoči?

Piše: Veljko.

(Nastavak.)

U svakom bi se onda takovom mjestu mogla na neki način dati ustrojiti čitaonica ili seoska knjižnica. Valja priznati i pohvalno spomenuti, da se kod nas ustrojilo lepi broj čitaonica, ali nam je konstatovati i to, da se u njima samo uzčasne iznimke, čini ono, što one već po samome imenu (naslovu) znače. Bože, daj, da se u tom našem sudu prevarismo, tko onda veseliji od nas! — No predjimo na stvar. Tamo dakle bi učitelj, a i drugi, koje gore istakosmo, — seljacima nedeljom, svecem ili kod duljih zimskih večeri, mogao držati predavanja, čitanje korisnih knjiga. Pa tu bi mogao im i obćinski čitavnik — tajnik — tudačiti različite naredbe, zakone, te ih u tome poučiti i tako odstraniti od njega, više no jedanput,

Da se ipak ispuni ova osnova, potez koča je to veća bila, što u Jeronimskoj slavenskoj zgradi već od prije je bio po zakonitu pravu drugi zbor, naime zbor kanonika, koji je, kako je gore spomenuto, od Siksta V., po konstituciji „Sapientiam Sanctorum“, danoj 1. kolovoza 1589., bio ustanovljen.

Jer nakon Sikstove smrti, od njega osnovani Jeronimski kaptol jedva je imao neznatne dohodke, koji bi nekako dostajali za pristojan život, pa je stoga i opet trebalo, pruživši apoštojsku pomoć, segnuti za zakladama gostinca, da se namaknu sredstva za život kanonika. S time je umanjeno imanje gostinca i oduzeta je mogućnost, da se u kolegij često primaju mladići ili svećenici. Ali dakle, kolegij, za koji smo dosada željili, da bude u Rimu, a u buduću i ujemu slavniji, nego u prijašnjim vremenima, tim sigurniji temelj udarimo, posavjetovav se s biskupima hrvatskoga naroda, na koje spada, na sve veću slavu svemogućega Boga, na procvat katoličke vjere, na čast i korist premiloga nam istoga naroda, opozivljući apoštojskim autoritetom konstitucije Naših predšastnika Nikole V. i Siksta V., gostinjac sv. Jeronima i kaptol iste kolegijatne crkve sv. Jeronima, što se sve do sada nazivlje ilirski, ovim Našim pismom ukidamo i ukinulim proglašujemo. Hoćemo međutim, da kanonici, za koje se još nije poskrbilo novčanim podporom i koji se dosada brinu u hramu za službu Božju, stogod su u ime prebende prije ovoga vremena običavali primati, primaju i nadalje, dok se na drugi način ne obkrbe. A na mjesto pomenutoga gostinca i kaptola, osnivamo i ustanovljujemo kolegij Jeronimski za hrvatski narod pod Našim auktoritetom i zaštitom; te istomu, tako od nas osnovanom i ustanovljenomu, sva dobra i sve dohodke, naslove i cenzuse, koji se protežu na pomenuti gostinjac i

globu, parbu i ine druge neprilike, u koje on često i prečesto zapada te ni kriv ni dužan tripi.

Naš seljak rado sluša kad mu tko-godji čita, a osobito ono, što njega zanima, što zna da će mu koristiti. Ali sada nastaje pitanje, gdje da to on sluša, gdje da mu se to čita. Svakome je neprikladno, a osobito zimi, da sakupi u svoj stan mnogo naroda, a onako kad bi bila zajednička čitalačka soba, svatko bi u nju bez zavora i rado dolazio i to radje nego u gostionu, gdje i onako ništa dobra ne čuje, u tamo zalazi jedino za to, da tu nadje društva, te u dokolicu provede par sata u kojekakvom bezmislenom razgovoru. Dakako, da bi valjalo, da gospodja sama budu za to zauzeta, te djelom i primjerom narodu predjude. Seljaka će onamo suviše i to povlačiti što znađe da će tu naći gospđu, pa će se smatrati sretnim kad bude mogao s njima da par riječi proborbi; slušati ih i u njihovom društvu boraviti. A ovako obćenje ne samo što bi bilo od koristi po njega, već bi to djelovalo samo po sebi i na njegovo ponašanje: Gospodo! približite se narodu, u putite ga, učite ga, a ne

kaptol na koji god način, za na uvijek uvijek dajemo i udjeljujemo.

Ipak neka bude taj zakon za davanje i udjeljenje, da također sve obveze kaptola kako čitanje božje službe, tako bogoslužje u stalne dane obavljano po volji pobožnih zakladnika, konačno sve bogoslužje, koje se ima vršiti u hramu Jeronimskom, prenese se sada na kolegij i na njegove upravitelje; s toga teretimo savjest ovih upravitelja, da sve ono, što se prije činilo od kaptola, isto nadalje čini od kolegija, izuzevši pak ono, na što bi možda savjetovala mudrost što teži za pravdomošću.

Da se pak u stvari takove važnosti pravilno i pravo postupa, izdajemo zakone, koji sliede, za ravnanje u upravi kolegija. Ostalo, što se tiče ili dužnosti pobožnosti, ili načina studija, ili domaće stega, te dnevnoga reda prepuštamo, da odredi kardinal, zaštitnik kolegija. (Konac slijedi.)

I opet o učiteljskih plaćah.

Buduć da će se novo predloženi zakonom o učiteljskih plaćah, bude li samo potvrđen, nova nepravda nanieti većinini učitelja, stoga ćemo se opet u kratko toga pitanja dotaknuti, nadajući se, da će na kompetentnom mjestu ove opravdane naše želje biti uvažene. Činimo to time, što smo i med istim učiteljima III. plaćevnog reda čuli nekoje tješiti se: Uzmimo i ovo što jest, jer ćemo ipak dobiti povisak od 200 kruna. Siromaku istina svaka krajcara dobro dođe, al tu se radi o novoj nepravdi, koja se učiteljstvu na selu tim novim zakonom čini, stoga bolje i dalje ovako trpjeti, nego li, da taj novi zakon bude potvrđen, jer jednom potvrđen, neće se tako lahko mienjati, dočim nebude li potvrđen, morat će ga se promieniti.

o dalečujete se od njega, ne odbijajte ga od svojih društava, niti ne ustrajajte drugih, za vas, već s njime i u njemu — budivam lozinka!

No tu bi mogio biti nešto i za odraslu mladež, naime, da se i njima pristupi ulaz u takva društva, te bi se i njima moglo udešavati po koje shodno poučavanje, čitanje i dieliti im društvene knjige. — Kad smo već napomenuli seoske knjižnice treba da se i s njima časokom pozabavimo, Jer bez toga nije kud kamo; bez toga sve mudrovanje badava.

Svaki od tih članova čitaonice mogao bi svake godine zrtvovati po nekoliko para (Tu bi se moglo pribrojiti i one, koji njesu upisani u čitaonicu, nego bi bili samo podpomagalci, predplatnici knjižnice), kojim novce bi se onda moglo nakupovati nekoliko knjižica. I tako malo po malo prama onoj: kamen do kamena palača; zrno do zrna pogača — kroz nekoliko godina: biti će u toj knjižnici lepi broj knjiga. Nu ne ču time da kažem, da te budu Bog zna kakvog znanstvenog sadržaja, niti skupocjene — ne — već knjige, koje su namijenjene nižem sloju naroda.

Ta nova nepravda sastoji pak u tome, što je dosada bila razlika izmed učiteljskih mjesta I, II. i III. razreda od 200 kruna, dočim će od sada biti od 400 kruna. Sve učiteljske skupštine po Istri, dapače lanjske godine na sastanku u Puli i isti italijanski učitelji, izrazili su želju, da prestanu dosadanja ta plaćevna razreda po mjestima, već neka se uvedu plaćevni razredi po godinama službe, al za jabuku dobivaju novo predloženim to, da ne samo da ostaju plaćevni razredi po mjestima uz povisicu od 200 kruna po razredu, već nekoja mjesta dobivaju k tomu po 200 ili 100 kruna posebnog doplatka. Da bi to bila mjesta trećeg plaćevnog reda, bilo bi sasvim pravo, jer bi se time približno izjednačili sa mjestima drugoga reda, al jok, to su mjesta većinom drugoga i progla reda. I tako, dok je učitelj na mjestu trećeg reda uživao plaću od 800 kruna, a onaj na mjestu prvog reda 1200 kruna, od sada će onaj prvi uživati 1000 kruna, a ovaj drugi 1600 kruna, odnosno prije je nepravda iznasala razliku od 400 kruna, dočim će odsada iznasati 600 kruna. Pak da nenapredujemo?!

Čujmo pak ta mjesta, koja će tu posebnu nagradu, nota bene, uračunivu i u penziju, dobiti. Po 200 kruna godišnje dobivaju: Labin, Buje, Kopar, Podgrad, Cres, Vodnjan, Mali Lošinj, Motovun, Poreč, Buzet, Piran, Pazin, Pula, (za ova još drugih 200 kruna povrh toga), Rovinj, Volosko i Krk; po 100 kruna: Opatija, Lovran (za ova dva još drugih 100 kruna povrh toga), Kastav, Novigrad, Dolina Plomin, Zminj, Groznan, Izula, Vel. Lošinj, Mošćenice, Vrsar, Osor, Milje, Punat, Oprtalj, Roč, Bale, Bertanija, Višnjani i Umag. Liepe litanije, nije li, al pokušajte pobrojiti, koliko je tu hrvatskih, odnosno slovenskih škola?

Tako, ako bi svak od njih dao u tu svrhu samih 40 para, što mislimo da nije mnogo, ali za to ipak zadosti, jer bi se tim novcem već sakupila liepa svotica. Imade li ih n. p. 50, svaki po toliko, eto svotice od K 20, a naći će se u mjestu jamačno i onih, koji će dati i nešto više. Tom svotom moglo bi se dakle nabaviti nekoliko primjeraka pučkih knjiga što ih izdaje „Matica dalmatinska“, a i preplatiti na pomno i birano uređivani list „Dom“, stono izlazi u Zagrebu pod uredništvom vrloga i zaslužnoga dr. A. Radića. Male je cene, ali u njemu imade i birana sliva i pouke za narod, a i njegova je „knjižnica“ narodu dobro došla. „Dom“ ukupno sa „knjižnicom“ stoji za pojedina K 4.) A sv. Jeronimsko društvo daje 4—5 knjižica za K 1.

Uz to mislimo, da i uz svaku školu, barem bi po zakonima školskim morala biti i školska knjižnica.

*) Izlazi 2 puta na mjesec, a uz označenu cieniu dobivaju se 5 knjižica, koje ukupno iznose 320 stranica.

(Nastavak slijedi.)

Pitano, zašto bi ta mjesta imala nekakvu prednost pred drugima? Neza- vidjamo nijednomu, da dobro stoji, al zahtjevamo, da se ni drugih nezapoštljiva, već jednako pravo za sve. Zar je možda u tih mjestih skuplje življenje, jer su to tobož gradići, a drugom sela? Baš obratno, danas je na selu skuplji život, nego li u gradu, gdje je trgovina bolje usredotočena. Nego znamo mi odkuda riba smrdi, to su malne izključivo talijanska mjesti prvoga i drugoga reda, pak njih treba još posebice nagraditi! Ako je slučajno vrlo malen broj i hrvatskih mjesta tamo zabasalo, to je bilo samo za zaslijepti prostotu.

Ako se je dakle dosadnji zakon sa nepravednim razdijeljenjem po mjestih i dao trpjeti, ovaj se po gotovo neda, i hrvatsko-slovensko učiteljstvo Istre mora se protiviti njegovu razvrstjenju, a gospoda talijanski učitelji razumjeti će njihovo ogorčenje, i ako su pravi drugovi zahtje- vati će kao i do sada jednako pravo za sve.

Ovo stavljamo visokoj vladi pred oči, nek dobro prosudi, prije nego li taj zakon predloži na previšnje odobrenje.

Pitanje zavoda sv. Je- ronima u Rimu.

Razbojnička provala u zavod sv. Jeronima u Rimu po sačici bezdomovnika, koji si lažno prisvajaju naslov Dalmatinaca, probudila je konačno i Hrvate iz njihovog žalostnog mrtvila. Sa svih strana Hrvatske, Slavonije i Dalmacije te iz ostalih hrvatskih krajeva šalje ogorčen narod prosvjedu na carsko-kraljevsku vladu i molbe sv. Stolici.

U prvih prosvjeduje odlučno proti razbojničkom činu onih propalica, a u drugih prosi sv. Stolicu, da štiti i brani prava onoga naroda, koji je prolio toliko svoje dragocjene krvi za krat častni i slo- bodu zlatnu. Prekjučer održavane su u Zagrebu i u Sisku velike skupštine, na kojih se je oštro odsudilo razbojnički čin, te postupanje talijanske vlade, koja je stalno unaprijed znala za osnovu dalmati- nski izroda. Ono živo zauzimanje hr- vatskoga naroda za onoliko narodnu sve- tinju, kao što je zavod sv. Jeronima u Rimu, nebi smjelo malaksati dok nebu- de to pitanje riješeno posve povoljno za Hr- vate.

Slike i prilike dalmatinskih ju- naka, koji su razbojničkom provalom u hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu, otko- vječili svoja slavna imena!!

Zadarski „Nar. List“ piše među ostalim o tih sramotnih junacih, koliko sledi: Tilo „conte“ Alačević talijanski je podanik. Oženio je bogatu Talijanku, ali je žena miraza brzo nestalo. Živi kao novinar. Pošto je novinarstvo slaba pri- vreda, želio bi u zavodu sv. Jeronima naći novi izvor dohodka. Njegova je „conte“ jako sumnjiva, jer se u Dalmaciji nijedan Alačević ne podpisuje kao „conte“. „Dr.“ Bonavia također je talijanski podanik. Pobjegao je iz Dalmacije, kad je morao u vojsku. Kao Alačević „conte“, tako i on doktorstvo prisvaja neovlašteno, jer je lje- karnik, koji u Rimu kuburi. Kanonik Vitić je nekakov siromak duhom. Pošto je do- dijao presviestelom biskupu Milinoviću, ovaj mu dade mjesto kanonika u zavodu; samo da ga se liši. Čovjek si zabio u glavu, da će pronaći sredstvo, kako da ne bude više željeznikih sukoba. Pa, pošto mu za po- kušajne sprave ne dostaje 60 franakah mjesečno, i on je pokušao u zavodu naći novi izvor dohodka. Simo Pjerotić poznat je po cilom Balkanu kao prosta varalica. Austrijski sudovi izdali su zbog više pre- varah za njim tjeralicu. Volotini je ne- kakvo jedno mjesto, koji bi nešto zaslužio, kad bi mu dali, da pobeli židove zavoda.

Colonello Galateo je nepoznata ličnost. Te obitelji nema u Dalmaciji. Kažu, da se nalazi u registrih nekog nahodista, da je kopije jednog Talijana, pa je dobio prezime Galateo. Costa je talijanski po- danik, jer mu se je otac kao profesor iz- selio u Italiju. Siromaka udovica s osam jedva životari u Rimu. Popović je greko- izločne vjere. — Evo, ovi i ovakvi ljudi, koji se sada izliku kao veliki Talijanci, sada kao „italo-serbi“, sada kao „ilirci della Dalmazia“, kako vjeter puše, koji u svodu vide samo jaste, da napune svoje prazne trbusine. — hoće da pred tudjim svijetom zastupaju Dalmaciju.

Kanoniku sv. Jeronima Vitiću, oduzeo je nadbiskup Milinović za to misu, što je dao ruku odrodu Alačeviću i družini i Va- tikan je to potvrdio.

Dne 5. t. mj. stigose posebnim pa- robrodnom hodocastnici iz raznih stranah Dalmacije na Rijeku i na Trsat. Hodo- častnike — njih blizu 400 — predvodio je prečastni g. Fran Bulić. Prije odlaska iz crkve odaslase hodocastnici iz Rieke sv. Otcu papi Lavu XIII. brzojavku zahvalnicu za brevo „Slavorum gentem“, koj- jim ustanavlja zavod sv. Jeronima u Rimu za hrvatski narod „pro gente Cro- atica“, i ujedno dostaviše prosvjed proti hajdučkoj provali laži-Dalmatinaca u taj zavod, moleći Papinu zaštitu ovomu hr- vatskomu zavodu i prosee blagoslov.

Austrijska vlada je zahtjevala od Ita- lije, da odstrani svega komesara iz za- voda sv. Jeronima i povrati sve u pri- jašnje stanje. To je Talijane stavilo u golemu nepriliku, jer su mislili, da će moći bezprigovorno počiniti naumljenju otimatinu, da zakrpaju s milijunima hr- vatskoga gostinca svoje trajlave finančije i pomognu „le ge“ na ovkraj mora. Sudac je izjavio da odgađja osudu za 48 sati. Od onca je već šest dana pa je još nije izrekao. Nezna, što će ni kako će.

Sve betke novine imaju viest, da će kazneni sudac dati pravo pritužbi dra. Pazmana, a krivo laži-Dalmatincima. Ovi da će biti upućeni neka se okrenu na civilne sudove, ako imaju kakovoga prava.

Tilo Alačević moli u novinama, da mu Talijani šalju novčanini prinosa za vo- djenje pravde. Ako se nadje tovara, mo- će neko vrieme živiti liepo alla macca.

Medjutim su laži-Talijani izjereni vanka iz zavoda, a naš dr. Pazman je unutra. To je prvi poraz i blamaža, a bit će ih jošte.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Zrenjski krmjeli i šrenjaki da su ostali brez jaj.

Jur. Ča su njim: je ženi prodale?

Fr. Vero nisu, nego su njih je „Legina“ dica pojeli.

Jur. Ako njina na stunu, čemu?

Fr. Vero neće, zaš su ih iz sebe izbitali kad su vrticali: Viva Istria i Talijani!

Fr. Bilo bi pametnije, da vrtice: kancu lastra!

Razna vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska. Njg. Veličanstvo car i kralj Fran Josip I. nalazi se od dne 6. t. mj. kod vojničkih vježba u Sirzu — u Ugarskoj.

U Galiciji vrši se ovaj par izborna borba između raznih stranaka. Od 74 izborna kotara, izabralo je njih 50 kon- servativnih zastupnika, dočim je do sada izborništvo izvanjskih obcina slalo samo 38 zastupnika one stranke. Konservativna stranka predobila je dakle 12 mandata. Kod tog izbora pretrpila je silni poraz radi- kalna poljska stranka, koja je izgubila 5 mandata; do sada imala jili je 7, a sada ostaje njoj sama 2, i to onaj vodje te stranke Slapinskoga i seljaka Krampe. Isto tako izgubila je 2 mandata i poljska kmetka stranka. Poznat zastupnik Stoj- lovski izabran je opet, a s njim još dva druga. U izborništvo izvanjskih obcina bilo je do sada 59 zastupnika Poljaka, a 15 zastupnika Rusina, sada se je taj razmjer promjenio na štetu Rusina, jer su izgu- bili 2 mandata. Osim toga imade među Rusini i drugih promjena. Od svih Ru- sina, koji su u zadnjem zasjedanju za- pustili galicički sabor, vraća se jedini Bar- vinski. Rusini su izgubili 7 kotara, u ko- jih su izabrani Poljaci, a Poljaci su iz- gubili 6 kotara, u kojih su izbrau Rusini.

Pregovori između češkog konser- vativnog i ustavovjernog veleposjeda nisu do sada urodili nikakvim uspjehom. Češki listovi bez razlike političke boje pišu proti kompromisu, jer da bi bio jedino na štetu češkoga naroda. Cesarska vlada nastoji nasuprot da dodje do ngodbe između češkog konservativnog i njemačkog usta- vovjernog veleposjeda.

Jučer stali se u Olomcu katolici na veliku skupštinu, koju je zamislio olovueki nadbiskup dr. Kohn. Skupština je sazvana radi toga, da prosvjeduje proti nastojanju njemačko-radikalne ili sve-njemačke stranke koja hoće, da odieli Niemce-katolike od Rima. Veliko-Niemci sazvali su za isti dan i u istom gradu prosvjedni — sabor, komu je službeno i gradski načelnik prisustvovao. U programu katolika bio je i svečani obhod gradom, ali ga je oblast zabranila bojeći se, da bi moglo doći do sukoba između obiju stranaka. Na to je biskup odlučio da bude javna procesija, čemu nisu mogle oblasti prigovoriti. Dok ovo pisemo, nije nam poznato, kako su prošle te dvie skupštine.

Slovenski listovi od subote donose imenik kandidata za izvanjske občine Kranjske. Izbor u tom izborništvo obaviti će se one 12. t. mj. Narodno-katolička stranka postavila je u tom izborništvo 16 svojih kandidata a narodno-napredna stranka samo 10.

Srbija. Iz Biograda dolazi opet jedno novo iznenađenje. Nova viest iz Biograda javlja, da se kraljica Draga nalazi u bla- goslovljenom stanju, i to ovaj put u istinu. Ovoj će viesti malo tko vjerovati nakon onih razočaranja, što ih je svijet zadnjih godina u Srbiji doživio i nakon izjava ruskih liečnika, koji su izjavili, da će kra- ljica Draga već teško zanostiti. Toj viesti je tim teže vjerovati pošto se pronose glasovi, da je to puکا izmišljotina, kojom se knji opravdati odvratanje putovanja kraljevskih supruga u Petrograd.

Bugarska. Narodna skupština zaključila je velikom većinom glasova, da se stavi pod obuzbu bivše ministre Ivančova, Ra- doslavova, Tončeva i Tonefa radi zlopo-

rabe vlasti, veleizdaje i ožtete državnih prohibitaka. Taj zaključak teško da će se izvršiti, jer će i sadašnja vlada nastojati, da spasi bivše ministre, koji imadu u zemlji mnogo pristasa.

Sada je konačno ustanovljeno, da će car Nikolaj pratiti u Francezku i njegov prvi savjetnik grof Lambdorff, mi- nistar izvanjskih posala. Tim dobiva ca- revo putovanje drugo znamenovanje, t. j. da carev put neće biti samo čin uljud- nosti i doza prijateljstva, nego da će se za njegovu boravka u Francezkoj potak- nuti i važna politička pitanja.

Francezka. U programu za srečanost na čast ruskim carskim suprugom, o 20. septembru nije za to ništa ustanovljeno, jer se još uvijek nezna, da li će car po- sjediti. Pariz. Caru bijahu razne osnovne predložene, o kojih se nije jošte konačno izjavio. Nije odobavana tyrantija, da je vlada stavila kakvu opaku protiv careva putovanja u Pariz. Strah, da bi moglo doći do socijalističkih demonstracija, nije opravdan. Socijalistička stranka ograničila se na jednu izjavu i neće vladi drugih neprilika praviti. Politički nazori pariškog gradskog vijeća nisu dođuše u skladu sa vladom, ali se nebi moglo uzeti kao nego- dovanje vlade napram gradskom vječ- kad i nebi car došao u Pariz. No jer je svrha careva prisustvovali vojnim vježbam i jer je i poziv nanj u tom smislu glasio, nebi se smjelo tumačiti slabo, kad bi se car toga strogo držao i kad nebi došao u Pariz.

Njemačka. Ovih dana odigrala se komedija u Njemačkoj. Iz Pekina došla je natime posebna deputacija u Njemačku, da molu cara Vilima za oprost, što bijase u Pekingü umoren poslanik njemački. Deputaciju predvodio je brat kinezoga cara princ Ču, koji je cara skrušeno molio za oprostjenje. Car Vilim oprostio je dakako Kinezom, s kojimi da želi živjeti u miru i prijateljstvu. Kineza deputacija donela je njemačkomu caru bogate darove, koji su pomogli ublažiti njegov gujev.

Sjedinjene države američke. Dne 5. t. mj. otvorio je u gradu Buffalu predsjednik sjedinjenih sjevero-američkih država Mac Kinley sveameričku izložbu. Iznenada oko 4 sata popodne uhvati nepoznat mladić predsjednika lievom rukom, a desnom izpali dva hitca iz revolvera; prvi hitac nije ga ranio, dočim je drugi probio želudac. Predsjednik nije u prvi hip oćutio da je ranjen, ali čim mu je pozlilo, odko- čase mu prsluk te opaziše potocih krvi.

Zločinac, koji da je starijom iz Prusko, a rođen u gradu Detroit u Michiganu, imenom Frederik Czolgosz, bijase obramo uhvaćen, i da ga nije redarstvo obranilo, bio bi od razljučene svietne u komade raztrgan. Bijase na više strana tjela ranjen. Odvedose ga odmah u tammnic, gdje je priznao da je anarhist i da je na njega kocka pala, da usmrti predsjednika.

Na predsjedniku Mac Kinleyu izve- doše liečnici odmah operaciju, koja da je sretno izpala. Rani u želudcu sašli su svilenom nit. Zdravstveno stanje pred- sjednika je teško, ali liečnici ne gube nade, da će ga održati na životu.

Atentat na predsjednika Kinleya pobudio je u citavom svijetu veliko sučuv- stvo, jer je on u domovini silno obljubljen, a u izvanjskom svijetu uživa veliko pošto- vanje.

Mjestne:

Naručbe za žigice i za cikoriju družbe sv. Cirila i Metoda imadu se slati na gosp. Milana Gremera, Rieka. Za cigaretni papir valja se obratiti ravno na gosp. Stjepana Gamulina na Jelsi, Dalmacija.

Utopio se jučer u Pali mornar Josip Valković, koji bijase ukrcao na ladji „Monarch“. Nezna se točno, da li je nesrećom ili svojevuljao. Vjerojatno je, da je uslied nesreće.

Iz mjesca pišu nam: Začudili smo se, g. uredniče Vašoj hladnokrvnosti, kojom ste opisali onu sablazan vojničke glazbe na koncertu trgovačkih pomoćnika. Pravo je, da onaj koji uči puk, koji mu prednjači u svemu, bude hladan, triezan i ozbiljan, ali neznamo, kako se čovjek može uzdržati na onakvu stranotu, na onakvo ruglo, naneseno našem narodu! Priznajemo Vam pravo, da ovakve dogovore sudite sa višeg pogleda i da Vam treba biti opreznim zbog cenzure, ali vjerujte nam, da bismo mi radi onakve pogrdje udarili po onom, koji to zasluži, bez obzira i bez milosrdja.

Čovjeku udara krv u moždane, kad čita onakve rugobe. Ta za Boga miloga, čamo smo dospjeli. Zar su Slaveni u monarhiji spali na to, da ih može glazba c. i kr. vojske slobodna i uz besno povlađivanje naših i državnih dušmana vrijeđati. Nesatnjavaju li baš Slaveni većinu austrijske vojske? Nije li u čaršnoj mornarici 95% Hrvata, odnosno Slavena? Pa da glazba te mornarice vrijeđa naš narod iz kojeg je postala, koji ju satinjava, koji je glavni oslon monarhije. Ne, šta takova moguća je samo kod nas, koji se hvalimo svojom golubinjom čudi i bezprimjernom miroljubivošću.

Zamjerili nam ili ne — g. uredniče, — mi se ne bismo zadovoljili samo novinarskim prosvjedom proti onoj sramotnoj demonstraciji glazbe c. i kr. mornarice.

(Slazemo se s Vama; ona naša nesmije biti posljednja u ovom poslu; o tomu mora biti govora i tamo, gdje neima moći g. cenzor. Op. Ured)

Pokrajinske:

IV. sjednica istarskoga sabora.

Zastupnici na istarskom saboru primili su od strane saborskog predsjednika slijedeći poziv:

Pozivom na priobćenje, učinjeno u javnoj saborskoj sjednici dne 3. pr. mj. augusta u Kopru, da ču se naime odzvati obćenitoj želji gg. zastupnika, pridržao sam si pravo pozvati ih, da nastave saborsko djelovanje mjeseca septembra, čast mi je pozvati V. Gospodstvo, na sjednicu pokrajinskoga sabora Istre, koja će se obdržavati dne 14. t. mjeseca u 11 sati u privremenoj saborskoj dvorani u bivšoj crkvi sv. Klare u Kopru po priloženom dnevnom redu.

Zemaljski kapetan:
Dr. Campitelli.

Program IV. sjednice zemaljskoga sabora Istre, koja će se obdržavati u Kopru dne 14. septembra 1901. u 11 sati prije podne.

1. Izvještaj financijalnog odbora o računih bratovštinske zaklade za g. 1899.
2. Isto za godinu 1900.
3. Izvještaj o računih uprave sa zakladom tuđih novaca za g. 1899.
4. Isto za godinu 1900.
5. Izvještaj o računih vatrogasne zaklade za god. 1899.
6. Isto za godinu 1900.
7. Izvještaj o računih jubilarne zaklade Fran Josipa I. za g. 1900.
8. Izvještaj o mirovinskoj zakladi pokrajinskih činovnika za g. 1899.
9. Isto za godinu 1900.
10. Izvještaj školskog odbora o školnih obracunih za g. 1899.
11. Izvještaj agrarnog odbora o računih zemaljske agrarne zaklade za g. 1899.
12. Izvještaj financijalnog odbora o obracunu zem. zaklade za g. 1899.

Pitanje župnika u Zrenju. Dodati će Vam, g. uredniče, ovo naše neprestano tužkanje u postu našega župnika, ali mi se neznamo više komu uteći nego li Vam, koji branite i zagovarate prava našega tlačnoga i zanemarenoga naroda u Istri.

Kako je jurve javljeno, obavio se je u Zrenju dne 22. julyja izbor župnika. Mi kuće gospodari glasovali su složno za

bivšeg našeg župe-upravitelja veleč. gosp. Vranjca. Naš prosli razum nas uči, da bi morao vriediti naš izbor, jer inače čemu imamo to pravo? Ali ne! Izabranoga župnika neće oblasti, kao da bi on imao tijeb, a ne nas služiti. Da bi nam bar kazale zašto ga neče, znali bismo se ravnat. A ovakvo neznamo na čemu smo.

Poslije onoga izbora bijahu jurve tri deputacije na biskupskom ordinarijatu u Trstu. Taj su pitali, da im se dače izabranoga župnika, ili da im se kaže razloge, zašto ga neče. Odgovoriše im, da nema presvj. g. biskupa, da nemogu ništa bez njega, nu da nema nade, da bi nam dali veleč. g. Vranjca. A zašto ne? Neka Bog znače.

Mi se obraćamo još jednom ovim putem na preč. ordinarijat i na presvj. g. biskupa vraćom molbom, da našoj pravdnoj želji zadovolje.

Ovakvo igrati se sa ovim dobrim i pobožnim pukom — držimo, da nije častno ni pošteno. Drugud proganjaju i mrze svećenike, a mi ga molimo i prosimo, pak nam ga neđaju: nit nam kažu razloge, zašto ga neđaju. Ova igra s nami je nedostojna; a mogla bi postati i pogibeljna.

Upisivanje u drž. gimnaziju u Pazinu novih učenika za I. razred bit će 15. t. mj. od 8—12 sati pr. Prijavitelji se imadu ovi u pratnji svojeg zakonitog zastupnika i doniesti sobom krstnicu i svjedochu o polazku pučke škole. Prijamni izpiti držat će se dne 16. i 17. t. mj., kojih će se dana držat takodje popravnii i prijamni izpiti za II. i III. razred.

Kod upisa svaki djak imade platiti K 2 za učila i K 1 za djačku knjižnicu, a novopisani djaci povrh toga K 4-20 upisnine.

Školarinu od K 30 po semestru imadu uplatiti tekom prvih šest tjedana svakog semestra oni djaci, koji neuvajaju oprosta.

Djaci primljeni u I. razred plaćaju školarinu kroz prva tri mjeseca, a koji hoće da mole za oprost, imadu kroz prvih osam dana prikazati molbu obloženju svjedochom siromaštva ne starijom od godine dana.

Dne 18. t. mj. započimlje škola službom božjom.

Načelnik Bartolich — talijanski kandidat za istarski sabor. Prijatelj iz Kopersčine pripoviedao nam, da nastoji Bennati nagovoriti glasovitog pomjanskog načelnika Bartolicha, da se primi kandidature za izvanjske obćine koperskoga političkoga kotara kod predstojećih izbora za istarski sabor. Bartolich bi rad u sabor, ali on uvijda i sam, da su to za njega na vrbi svirala.

Kad ga je nekog dana u Kopru Bennati napastovao s tom kandidaturom — odgovorio mu je Bartolich žalostno: E, kad nebi bilo obćinah Doline, Dekani, Marezige, Buzeta itd. itd., na što mu je srdito Bennati odbrusio: onda ne bismo mi ni Vas trebali, jer bismo našli stotinu boljih kandidata. I tako se je morao jadni Bartolich opet jednom osvjedočiti, da ga Talijani podupiru dok ga trebaju.

Komisija radi škole u Plaviji. Interpelacija naših zastupnika podnešena prošloga mjeseca u istarskom saboru, koristila je bar toliko, da bijaše poslana u naše Plavije — obćina Milje — posebna komisija, koja je imala zadaću, da razpita naše pritužbe i da o tom izvesti školske oblasti. Članovi te komisije govorili su našim Plavijcem vrlo prijazno; nu neznamo, što su stavili na zapisnik, koji odučuje više nego li te sladke riječi i sva moguća obećanja.

Medju članovi komisije nalazio se je i zemaljski zastupnik dekan Kompare, u kojega ima tamošnji puk neograničeno povjerenje i od kojega se nada pomoći; Ali on je sam odlučno naš; drugi li su nam protivni ili su odvisni od naših narodnih protivnika. Zastupnici naši bi nam rado pomogli, ali i oni nalaze svuda na

silne poteškoće i zaprieke. Dao Bog bili ovaj put i u našem školskom pitanju sretniji!

Iz Pazina pišu nam 4. t. mj. Pitanje upravitelja našega poštanskoga uređa počelo je zanimati i one krugove, koji se sakupljaju oko lista tršćanskih milijunara, i kod kojega je jedan od glavnih suradnika poznati neprijatelj našega naroda, a visoki činovnik kod c. kr. ravnateljstva pošta i brzjava u Trstu. Taj list jest poznata talijanska lista na dana „Trieste“, koji pali sad jednu vođačnicu Bogu, sad djavlu hoteti tako ostati u prijateljstvu s jednim i drugim.

Jer je — kako rekosmo — suradnikom toga lista u nadnoga lista baš onaj visoki činovnik, zanima nas nemalo način, kojim bi taj list ili njegov bogato plaćeni čerকারি htjeli rješiti pitanje namještanja budućega našega poste-upravitelja.

Rečeni list piše naime obzirom na poznanje zemaljskih jezika — da je u Pazinu poznavan je hrvatskoga jezika stvar posve relativna, osobito radi toga, jer se radio poštanskoj upravi, **kojoj je maturski službeni jezik hečes ili hečes — talijanski.**

Poslo je dakle unutarnji jezik post. uprave, u Pazinu talijanski, postaje pitanje o poznanju hrvatskoga jezika u Pazinu posve relativno! Ma bravo!

Zar se imade imenovati upravitelja post. uređa u Pazinu radi unutarnje uprave onog uređa ili da vrši točno i savjestno svoju službu u post. uredu, s kojim dolazi u doticaj danomice hrvatsko obćinstvo? Može li u obćini, koja broji 14.000 Hrvata pošteno služiti cesarski činovnik, koji nepozna jezika toga naroda? Zar mu je dosta, da se može progovoriti sa ono 1000 krunjela i šarenjaka, koji stanuju u samom gradu Pazinu ili su raztrešeni po čitavoj mjestnoj obćini?

Ako je tomu tako, i ako misli tako sl. c. kr. ravnateljstvo pošta i brzjava u Trstu, tad neka pošalje slobodno u Pazin kakvoga Kalabreza ili Napulitanca, ali mi mu zadajemo častnu vjeru, da nećemo mirovati dok nepostignemo svoje pravo, zajamčeno nam temeljnim državnim zakonii. Ovo neka si zapamti i u nadski „Trieste“ i njegov šjor Paolo!

Nesreća III samomor. Iz Barbana nam pišu: Dne 26. pr. mj. sunovratio se je iz dosada nepoznatih razloga neki Višković-Sopliović iz labinskoga sela u riječicu Rašu. Videći to njegovu s njime desivša se žena, obuze ju strava te iz oćaja poleti prama Raši, da pogine s mužem. Iz bližjega mlina priskočiše u pomoć te jedni osujetiše ženu u grozu nakanu, dočim drugi, vjesti plivanju, skočiše u pomoć mužu, koga su jedva živa dovukli na suho. Neznajući mu pružiti prve pomoći, jadnik izdahnu za malo čagova svoju dušu. Zakopaše gu u Barbanu gdje bijaše najbliže.

Iz drugih krajeva.

Pučka svečanost na korist „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru. Dne 1. t. mj. priredili su sveučilišni građani u drevnom Varaždinu veliku pučku svečanost na šetalistu „Graberju“ na korist istarske „Družbe Sv. Cirila i Metoda“. Svečanost je ta — kako doznajemo iz hrvatskih novina, prestigla svako očekivanje. Program bijaše vrlo zanimiv i obsežan. Kod svečanosti sudjelovalo je u podpunom broju radničko pjevačko društvo „Vienac“, isto tako radničko tamburaško društvo „Napretak“. Na programu bijaše osim pjesama; tamburaških komada i glazba takodje šaljivi ribolov; najveći dalekozor, najveća zagonetka na svjetu, borba sa koriandoli itd. Izmedja tolkih točaka bogata programa, bijaše jedna od najzanimivijih šaljiva lutrija, koja je podržavala razdragano obćinstvo u neprestanom smiehu. Zanimiva točka bijaše nadalje proglašenje

triju najljepših prisutnih varaždinskih krasotica. Pravo glasovanje imali su samo muzkarci. Najkrasnijimi bijahu proglašene uz bengalsko svjetlo i uz burno povlađivanje i čestitanje slijedeće tri gospodjice: Darinka Jurinčeva, A. Reichmanova i Gretica Neimanova. Svaku od njih nadariše sveučilišni građani kao kraljicu ljepote krasom kitom cvieća okičenom sa hrvatskom trobojnicom. Živahna zabava protegnula se u kasnu noć, jer se po dovršenom programu uhvatila vesela mladež u živahno kolo.

Uspjeh moralni i materijalni služi za čast rodoljubnim Varaždincem. Čistoga je bo prihoda ostalo za našu „Družbu“ 300 kruna.

Na tolikom uspjehu imadu glavni zaslugu osim pokretača gospodjice Darinka Jurinčeva, Milka Nikoličeva, Adolfin Jurinčeva, Ljuba Gogerova i njihove družice, koje su sudjelovale kod razprodaje cvieća, koriandola, šaljive tombole itd. Veliku zaslugu imade nadalje naš zemljak g. prof. Ivan Milčetić, koji je išao riečju i činom odboru na ruku, zatim trgovac g. Skrlj i njegovi drugovi, koji podariše predmete za tombole; gradski načelnik g. Breitenfeld, koji je olakšao izplatu gradske glazbe, knjižara J. B. Stifter, koja je sve tiskanice badava pružila.

U ime istarske sirotinje budi izrečena srdačna hvala gg. sveučilišnim građanom, rodoljubnom stanovništvu drevnog Varaždina i svim onim, koji su tolikom uspjehu pripomogli. Živili svjestni Varaždinci!

Švuda jednaki! Mi smo nebrojeno puta dokazali, kako se austrijski Talijanasi u svom divljactvu napram nam Hrvatima svuda jednako odlikuju. U tom pogledu neima razlike izmedju Talijanaša Goričke, Trsta, Istre, Dalmacije itd. Oni postupaju svuda jednako nasilnički proti nam. Gdje nemogu sa razlozi i dokazi uspieti, tamo uprotieblijaju silu i nasilje, slažeći se najbrutalnijimi sredstvi.

Jedan novi primjer talijanaške kulture pruža nam najnoviji događaj u Zadru, o kojemu doznajemo iz hrvatskih novina koliko slijedi:

Dne 27. pr. mj. o podne u ulici Sv. Marije, dok su u kući Degiovani djeca financijskog činovnika g. Königa na glasoviru svirali hrvatsku himnu, okupila se je čitava rulja od kakvih 100 poznatih zadarskih talijanaša, koji su varvarskim biesom demonstrirali proti našoj himni, derući se: „Fora le curre! Fora i porchi! Termine con ste provocazioni!“ Kad su vidjeli, da im bukva ne pomaže, dvojica, neki pravnik Ilić i farmaceut Tanino, usudiše se dapače, da se popnu do stana rečenog gospodina Königa, kojega nije bilo u kući. Gospodji, koja je otvorila vrata, prvi naloži, neka djeca odmah umuknu, jer da će ih on inače kamenjem usutkati. Kad ih je gospodja upitala, je li ovo njihov ili njezin stan, Ilić je stao tući hatinomu po podu i kao biesan vikati: „Noi siamo paesani! Njegova vika uzbučila je i ostale stanare, koji prosvjedovaše živo proti njegovu postupku. Delije, kad vidjese, da im se ružno kuha, podviše rep i odalečiše se. Dok ciela ova vrazja galama trajase, obćinsko je redarstvo mirno tu šetalu, stiteći na neki način napadače.

Ovaj drzoviti čin, naravno, uzrujao je i potresao i onako bolestnu gospodju Königa, koja je poslije napadaja još većma oboljela. Cijeli čin prijavljen je sudu. Po ovom jasno je, da zadarski neredi još nisu prestali, da su obećanja načelnika bila samo prazne riječi. Do sada napadahu Hrvate na ulici, a danas prekrčađuju i kućna vrata. Ovo prelazi sve granice strpljivosti. Vidi se, da ova obiesna rulja ne zna ni za odgoj, ni za uljudnost, ni za pravo, ni za zakon.

Ovaj afrikanski napadaj valjda će otvoriti vladii oči i uvjeriti ih napokon, da su najradikalnija sredstva nuždana, ako se želi do mira doći. Prije su bar pri svakom napadaju cruznici znali, da napad-

nute donjele zaštite; ali danas, kad oružnika ni za ličnik nema, kad je obdinsko redarstvo u službi samih napadača, onda je politička oblast još više odgovorna za ovakove nerede.

Kakova kultura u Italiji, takovu šire i drugud.

Kat između Austrije i Italije.
Nemojte se preplasti, mili čitaoci, ni Vi hrvatske majke radi svojih sinova, koji se nalaze kod vojnika. To je naslov jednom članku njeke talijanske novine, što izlazi u Rimu, koja iz nekogih događaja, zbivših se u nedalekoj prošlosti, dolazi do sasna subjektivnog zaključka, da bi se između Austrije i Italije mogli diplomatski odnositi tako zamršiti, da bi došlo do rata. Rečeni list pripovijeda naime, da su prigodom godišnjice umorstva talijanskog kralja u Rimu odnosom sproveda sprisustvovala i talijanske deputacije grada Trsta, Istre, Goričke, Dalmacije i Tirola, te da su pred austrijskim konzulatom spustile svoje trobojnice i proli Austriji klicali razne poruge — sve to sa znanjem i u prisutnosti talijanske policije i talijanske vlade.

Mi bi mogli navesti sijaset takvih i sličnih događaja, iz kojih bi se moglo na isti način zaključivati, da će doći u nedalekoj budućnosti do rata između današnjih saveznica, nu predobro poznajemo diplomaciju Austrije, koja uvijek kratkih rukava ostaje, a da bi nit sanjali o kakvom ratu.

Rečeni talijanski list dolazi iz činjenice, da se je u Rimu, dakle izvan Austrije, vriedjalo saveznicu Austriju, do zaključka, da bi moglo doći do rata, a mi znamo, da slični i gadniji događaji širivi se u Austriji i proli Austriji nisu bili kadri izazvati između obih saveznica niti jedne jednostavne diplomatske note, a kamo li rat!

Premalo pozna Austriju i njenu politiku napose u Primorju, koji iz tako „neznatnih“ događaja dolazi do tako „važnih“ zaključaka. Naša diplomacija ima čvrst želudac, ona je kojesta probavila, pa kako nebi i taj „nedužni“ izražaj odanosti austrijskih Talijana prema „oro defuntorē?“ i tu „dječju nezahvalnost“ prema državi kojoj pripadaju.

To su malenkosti za Austriju; ona ima kod kuće važnijih posala, nego li se baviti takvim i sličnim tricama; da ne bi drugo nego samo lačenje i odnadržavanje Slavena, koji imadu da „zahvale“ sve Austriji, što danas „uživaju“ i „svoju lepu slobodu“ i „svoju neodvisnost“ od drugih naroda. A li Slaveni toli su „vezahvalni“, da u svojoj „dobrotiniteljici“ uvidjaju svoga neprijatelja — pa radi toga treba ih kazniti, treba budnim okom pratiti svaki njihov pokret, koga valja u kilej uništiti, napose ako je isti naperen proti Talijanom.

Italija je saveznica, dokle „prijatelj“, koji si prema prijatelju može kojesta dozvoliti, a napose onda, ako je taj prijatelj „dobar“ i „popustljiv“ i „vjeran“, košto naša Austrija.

Na nas gori opisani događaj nije nit najmanje uplivaio, jer dobro znamo, da je Austrija od vajkada znala za druge kostanj vaditi iz žeravice i da je uvijek ostala kratkih rukava — pa će tako i u nazočnom slučaju.

Razni prinosi:

Za „Djačko pripomoćno društvo u Pazinu“ prispjeli su tekom mj. srpnja sljedeći iznosi:

a) utemeljiteljni: gg. Gojtan Josip, župnik — Kašćerga K 34, Fručić Šime, župnik — Grdoselo 10, Kurelić dr. Šime, odvjetnik — Pazin 20;

b) mjesečni: gg. Stanger dr. Andrija, odvjetnik — Volosko K 20, Jančić dr. Konrad, odvjetnik, Fabianić dr. Niko liečnik, Zamlčić Vinko župnik, Tomićić Vinko — Volosko po K 8, Poštić dr. Ivan — Volosko K 4.

c) redoviti: gg. Trnsky dr. Bogoslav gradski fizikus — Bakar K 10, Krmpotić i dr. — Pula 5, Kirac Jakov — Medulin 10, N. N. Šumski — Trst 20, Mandić Josip obč. blagajnik, Rebek Pravoslav c. kr. živinar — Pazin 10, Henrik Dinko c. kr. oćion. nadzornik, Franković Franjo c. kr. profesor, Glavina Blaž kurat, Kramberger Franjo kurat, Kregau Rudolf c. kr. namjestnik oficijal, Kristofić Matko učitelj, Kušar Valentin c. kr. profesor, Pančar Franjo c. kr. profesor, Subić Albert c. kr. profesor — Kopar po K 5.

d) podupirajući i darovatelji: gg. Contin udova Apolonija, Franković Mimica, Incontera Karolina, Kristofić Sigismund željeznički činovnik, Kristofić Olga, Kristofić Nađa, Kristofić Paula, Kristofić Vilim, Pink Franjo, Strajn Jakov, Vales Vjekoslav, Fabić Ivan, Ferjančić Josip, Gulić Franjo, Ječić Franjo, Jelusić Ivan, Krivičić Franjo, Rakar Mate, Šeyer Ivan, Šone Ljudevit, Visintin Franjo, Vouk Vinko — Kopar po K 1, Grion N. — Kopar 20 h., Križnišnik Ivan — Kopar 40 h., Požar Andrej — Kopar 30 h., N. N. — Pazin K 10, Hrdy Ferdo župe-upravitelj Sv. Lovreč mjesto odgovora Sv. Lovrečkomu Krišću K 5, uprava lista „Edinost“ — Trst 10, Mahnič Ivan župan — Dekani 20, Defar Šime župe-upravitelj — Dekani 5, Kalac Anton nadžupnik — Buzet 5, Kinčyl Ivan župe-upravitelj — Račice 10, Blažić Ivan pomorski kapetan — Opatija 2, Gojtan Josip župnik — Kašćerga 86 h., N. N. — Pazin za prodanu krusku 1, sakupljeno na počast veleč. g. Josipa Vrbke župe-upravitelja — Lanišće K 16, vukovarski djaci čisti prihod zabave 7/7. 1901. 100-40. Plemeniti darovatelj najsrdačnije se zahvaljuje odbor.

Priposlano.)

Otvoreni odgovor.
Gosp. Antonu Linardiću, načelniku
u
Dubošnici.
(Nastavak.)

Ja dakle nisam predložio niti jednoga zastupnika osim Pavačića i to u zadnji čas pri izboru prvoga tiela; predložio je sve g. pop Pave Milovčić. Da je tomu tako, pozivljem se na svjedocanstvo prisutnih: g. popa Šima Milovčića; Mata Milčetića, g. popa Mavla Milovčića, Antona Bogovića, Jurja Hrzića i drugih... a Vi? a Vi u „Očitovanju“ tvrdite: da je sve zastupstvo bilo izabrano po mojoj volji, te s obzira prema meni i mojim uplivom! sudče Antone!... sudče Antone!!

Tko će biti načelnikom, nije nitko znao: opet pop Pave dao u izgled šestoricu: Pierina Turčića, Matu Milčetića, Antona Linardića, svoga brata Ivana Milovčića, Mata Kraljića i ja već neznani koga. Pri kraju, oči svih su se obraćale na Mata Kraljića i na Vas, Antona Linardića, a pokle se je odrekao zastupstva Mate Kraljić, tad je kocka padala na bivšega načelnika i na Vas. Na dan izbora načelnika, priznajem, pošao sam i ja k obćini: zastupnika već je bilo na okupu pred obćinskim uredom veći broj... doljni više su naginjali za Vas, a valja reć istinu, i ja više na Vas, nego li na bivšega Milovčića, a s razloga, što je on nepismen, i što se njegova obudva brata svećenika izrazila, da ga nebiramo, da to nije za njega. Još se je očekivalo mnenje nekih gornjih. Ja sam bio prisutan, kad su došla ona tri ili četiri iz gora, i kad sam jha ja pitao: imadu li oni što proti Linardiću i kad su oni rekli, da neimaju, to je bilo svršeno; ja se razgovarali prijateljski i u ljubavi sad s ovim sad s onim, a nijednoga niti nagovarati niti moljati; to je došlo dogovorno samo od sebe... ja odoh, a zastupnici u ljubavi pogovoreni bez nikakovoga moga uticaja.

* Za sastavke pod tim naslovom odgovara uredništvo samo toliko, u koliko je zakonom vezano.

ono jih živih, neka govore, pošli u dvoranu, i kako kašnje saziab, izabrali Vas sa svimi, čini mi se, glasovi, osim jednoga, a Vi?... a Vi tvrdite: u svojem očitovanju, da ste i Vi bio izabran po mojoj volji te s obzira napram meni i mojim uplivom... sudče Antone! sudče Antone!

Kako je išlo tajništvo, dokl sam ja bio zastupnikom, to znamo mi svi, koji smo bili onda zastupnici... Tu bi se dalo napisati cela razprava, za sada samo velim... tajništvo išlo i ovako i onako, samo dobro i uredno nikad... Praslalo se i trpilo se, najviše zato, jer načelnik bio, kako rekoh nepismen... a pop Pave uvijek govorio, da on mora biti na obćini radi brata, pa on i bio... i načelnik i tajnik. Ja, izpovjedam otvoreno, nisam nikad bio s otim načinom tajnikovanja zadovoljan, a po gotovo ne, kad je pop Pave u zadnje vrijeme opustio ili bolje prisilio Frana Zeca iz Ponta, da napusti pripomaganje (neka govori Zec) a uzeo „Pavića“, pokle mu je ponesrećilo pri učiteljskom izpitu... Nisam bio zadovoljan: 1. jer je nam svećenikom bilo zabranjeno obavljati službu tajništva još godine 1879. od preč. bisk. ordinarijata; 2. što su mnogi nazivali u tom sablazan, koju gdje mogu uvijek rušim i odstranjujem; 3. što sam bio uvjeren, kao što sam i danas, da ovi tajnici nisu sposobni u narodu buditi, siriti narodnu svijest, neznađu osvajati sreća obćinara, već jih otuđuju... .

Sve to ja znajuć, pisao sam u broju 82. „N. Sloga“ prošle godine, javljajuć, da ste Vi izabran načelnikom, još ovo: „Dne 3. decembra dojd. uređena je prva obćinska sjednica. Na njoj me ostalimi ima se povesti rieč i o tajničtvu naše obćine. Ovo je pitanje malko škakljivo, a to razumi svaki, koji med nami živi. Svaki znađe, da je dobar tajnik duša obćine, pak mi preporučujemo svim našim zastupnikom, da i u ovom pitanju budu svi složni, a kad se radi o obćem dobru obćine (pamlite sudče Antone), svaki valja da stavi na stran svaki obzir; treba da podigne ugled obćine i prema tomu postupa“.

(Konac sliedi.)

Listnica uredništva i uprave.
G. A. T. Preporučiti ćemo stvar našim zastupnikom; bude li sabor otvoren, možete ih posjetiti u Kopru, te im ono pitanje što toplije preporučiti Da ste nam zdravo!

Objava.

Upisivanje u ovu c. kr. pripravnicu za učiteljstva sliediti će dne 29. i 30. septembra a obuka počima sa 1. oktobra. Primaju se učenici (samo mužkarci) kriepekog zdravlja, koji su dostatno nadareni, dobrim uspjehom dovršili pučku školu i 14. godinu dobe. Kad bi kojemu do 14. godine manjkalo manje od 6 mjeseci, mogao bi dobiti oprost primanjka jućeg vremena.

Koji želi biti primljen, mora donesti: krstni list, posljednju školsku svjedočbu i svjedočbu o ciepljenju kozica.

Učenici, koji dobrim uspjehom dovrše školsku godinu dobe državnu podporu.

Ravnateljstvo c. kr. pripravnica.
Kastav, dne 5. septembra 1901.
M. Šepić.

Restauracija
ŠEPUKA - PAZIN
sa sobami za prespavanje
preporuča se

p. n. obćinstvu i putnikom za mnogobrojnan posjet, obćavajuć uvijek najtočniju posluđu uz dobru domaću kuhinju te razna zdrava i kriepek vina. Dobiju se također desertna vina, likeri i slastiće.

Prvo slovensko skladište pokućstva

Antona Černigoj
Trst
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marcani,
podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.
Tvornica sa strojevnim obratom

Svaka je konkurencija nemoguća jer je pokućstvo iz prve ruke.

Posvemašnja razprodaja
na poprieko
SVAKOVRSNE SITNIŽKE ROBE
uz 50% popust
biva u bivšem dućanu Malusà na trgu Largo Porta del Torchio.
Tko želi jeftino što kupiti, neka se požuri.
M. Wardešić, vlastnik.

Rodoljubi!
Kupajte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Da se jednom počne sa jeftinim prodajom robe na bazaru, to je jedna od najvećih švicarskih tvornica ura rad rektora meni poslala svoj fabriku, da ga popravljam i dođe zahtijeva, prodaju se sljedeće žepne ure sa finim radnjama skoro halftan.

Svako je u priloženim košuljica od kože i jedno novo iznajđeno umanjujuće zrcalo kao dar, badava.

for. 2.10	Jedna Nickel-Anker-Remontoir žepna ura sa posebrljenim franc. lancem i kutijom.
for. 4.20	Jedna prava srebrna Remontoir žepna ura sa američkim posebrljenim lancem i kutijom.
for. 4.70	srebrna ženska ura, Remontoir sa posebrljenim englezkim lancem i kutijom.
for. 11.-	prava sa 14 karat. zlatna Remontoir žepna ura sa elegantnom kutijom iz alasa i lancem.

Sve je garantirano za 3 godine

Što ne odgovara rado se promjenjuje, ili se novac povraća, pak je tako svaki riziko izključen. Slični su oglaš. patvoreni. Dohi se može uz gotov novac ili post. pouzdanem kod tvrdke

BRACA HURVIZ
Skladište ura i zlatnih stvari na veliko. — Dobavljač c. kr. aust. saveza, drž. činovnik, i. d. Ilustrovani cijenici gratis i franko. **Krakov, Stradom 17.** Traže se agenti.